

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНА
НАУКОВА
УСТАНОВА

ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ
ОСВІТИ»

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА ПЛЕЦЬКОГО В
ОСВЕНЦІМІ
УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК В М. ЕЛЬБЛОНГ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА

AKADEMIA
NAUK STOSOWANYCH
w ELBLĄGU

SOPOCKA
SZKOŁA WYŻSZA

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Збірник тез доповідей за матеріалами
IV Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачево
16 травня 2024 року

УДК [005.332.2:001:378]:339.92(477:4)(043.2)

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «16» травня 2024 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції (16 травня 2024 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2024. 488 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, професор;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

© Мукачівський державний університет, 2024

В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	51
ГЕВКАН О.А., КУШНІР І.І. СУТНІСТЬ САМОМЕНЕДЖМЕНТУ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ.....	53
ГОРВАТ М.В., ІВАНІГА М.С. ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ТРАДИЦІЙ У ПРОЦЕСІ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ.....	55
ГОРВАТ М.В., МОГІШ М.В. ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ТРАДИЦІЙ У ПРОЦЕСІ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ.....	57
ГОРВАТ М.В., ПОПОВИЧ К.І. СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	60
ГОРВАТ М.В., ШКУРИНА А.О. ОГЛЯД ПРОБЛЕМАТИКИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ДОСВІДУ ШКОЛЯРІВ У КОНТЕКСТІ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ.....	62
ГРАБ О. В. ВИЗНАЧЕННЯ РЕФЛЕКСИВНО-ТВОРЧОГО КОМПОНЕНТУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ПЕРВИННИХ УЯВЛЕНЬ ПРО ПРИРОДНЕ ДОВКІЛЛЯ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ НА КОНСТАТУВАЛЬНОМУ ЕТАПІ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	65
ГРЕГІРЧАК Д., ЧІРІ С. ТАКСОНОМІЯ Б. БЛУМА ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....	67
ГРИГА Н.Ю., КОБАЛЬ В.І. ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ МЕНЕДЖЕРА ОСВІТИ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ.....	69
ГУБАЛЬ Г. Ю., ХОМА О. М. РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ В УМОВАХ ГРУПИ ПРОДОВЖЕНОГО ДНЯ.....	70
ДЖУГАН Я. В., МШКУЛИНЕЦЬ О. О. СИТУАТИВНЕ МОДЕЛЮВАННЯ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	72
ДОБОНІ А. А., ЛАЛАК Н. В. ІНКЛЮЗИВНІ ІГРИ ТА ІГРАШКИ ЯК ЗАСІБ ВСТАНОВЛЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.....	74
ДОБОШ О.М., КОНИК Х.І. ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА СОЦІАЛІЗАЦІЮ ДИТИНИ-ДОШКІЛЬНИКА.....	76
ДОБОШ О.М., МАРГІТИЧ Н. Д. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ВПЕВНЕНОСТІ В СОБІ.....	78
ДОБОШ О.М., МИГОВИЧ А.М. ПРОБЛЕМА ДЕРЖАВНО-ГРОМАДСЬКОГО УПРАВЛІННЯ В ЗАГАЛЬНІЙ СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ.....	80
ДОБОШ О.М., МИГОВИЧ К.М. ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ ЯК УПРАВЛІНСЬКА ПРОБЛЕМА.....	82
ДОБОШ О.М., ЦІЛЬО В.О. ПЕДАГОГІЧНО-ПРОСВІТНИЦЬКИЙ АСПЕКТ РОБОТИ З БАТЬКАМИ ВИХОВАНЦІВ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	84
ДОРОГІН О.В. ДЮСШ ЯК ОСНОВА ПОЗАШКІЛЬНОЇ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ.....	87
ДУВАНОВА Я. Р., СТАРОКОЖЕВА К. А., ЧЕРНИШОВА А. О., САВЧЕНКО Л. Л. НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В УКРАЇНІ: ШЛЯХИ ТА НАПРЯМКИ.....	89
ДУМАНСЬКА К.О. ВПЛИВ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ НА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА.....	91
ЗОРІВЧАК М.В., ЛЕХМАН О.Ю., МОЧАН Т.М. ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОСВІТИ ТА СУЧАСНИЙ СТАН ВИВЧЕННЯ ІНФОРМАТИКИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	94
ІВАНОВА В.В., БАРАНОВА Е.Р. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВЗАЄМОДІЇ ІЗ	

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

УДК [376.091.33-027.22:796]:316.77

ДОБОНІ А. А.,
ЛАЛАК Н. В.,
Мукачівський державний університет

ІНКЛЮЗИВНІ ІГРИ ТА ІГРАШКИ ЯК ЗАСІБ ВСТАНОВЛЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Сьогодні однією з актуальних педагогічних проблем є інклюзивна освіта. Формування інклюзивного освітнього середовища на засадах дитиноцентризму – це створення ситуації успіху для навчання і виховання дитини з особливими освітніми потребами (ООП): повага, увага до неї та прагнення знайти оптимальний спосіб для її ефективного навчання. До основних характеристик освітнього інклюзивного середовища доцільно віднести його розвивальну спрямованість, змістовну насиченість, варіативність можливостей та інтенсивність комунікативної взаємодії. У процесі взаємодії з освітнім інклюзивним середовищем дитина з ООП набуває життєвих компетентностей, опановує способи виконання діяльності, отримує необхідний досвід [1].

Оскільки кожна дитина має право на освіту, то в навчальних закладах враховують потреби дітей та можливість різного сприйняття навколишнього середовища. Звичайно, для різних категорій школярів існують різні навчальні заклади, де можуть навчатися діти з однаковими нозологіями або специфічними здібностями, але практика показує, що дітям легше адаптуватися не в замкнутому соціумі ідентичних особистостей, а в різноманітному. Інклюзивна освіта пояснює суспільству прості, але потрібні речі: всі діти мають право на здобуття освіти незалежно від того, які у них здібності чи можливі відхилення від норми. Концепція інклюзивної освіти відображає одну з головних демократичних ідей – всі діти – цінні й активні члени суспільства [2]. А щоб всі діти були активними членами суспільства, потрібно розвивати їх комунікативні навички. Одним із ефективних засобів для ефективної комунікації в освітньому середовищі з дітьми з ООП є використання інклюзивних ігор та іграшок.

Варто зазначити, що сьогодні інклюзивність активно захоплює і світ іграшок. Виробники створюють їх різними: з недосконалими пропорціями, іншим кольором шкіри чи інвалідністю. Популяризація таких іграшок є важливою частиною у вихованні дітей нового покоління. Це сприяє соціалізації дітей з особливостями розвитку і допомагає звичайним малюкам та їхнім батькам подолати страх перед інвалідністю.

Діти з різними нозологіями часто відчувають себе в соціумі сегрегованими. Інклюзивні іграшки покликані виправити цю соціальну несправедливість. Перш за все це ляльки, які відходять від прийнятих у суспільстві стереотипів про ідеальну зовнішність і відображають реальних людей різними, тобто справжніми. Часто можна поспостерігати за дитиною під час гри і побачити, що вона ту ляльку не бере, до прикладу, або відкидає. Тоді є привід педагогам і батькам поговорити з дитиною й поцікавитися, а чому так.

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Інклюзивні ігри - це інноваційний підхід, який сприяє включенню та взаємодії всіх учасників, незалежно від їхніх особливостей та потреб. Ці ігри допомагають створити сприятливу атмосферу співпраці, розуміння та заохочують взаємодію між всіма учнями. Це ігри, де кожен учасник має можливість відчути себе важливим та включеним у навчальний процес.

Один з головних аспектів інклюзивних ігор - це їхня спрямованість на покращення комунікації між учасниками. Граючи разом, учні навчаються співпрацювати, висловлювати свої думки, слухати одне одного та вирішувати конфлікти шляхом конструктивного спілкування. Це допомагає поліпшити навички ефективної комунікації та розвиває вміння взаємодіяти в колективі.

Крім того, інклюзивні ігри сприяють розвитку емпатії, толерантності та соціальних навичок учасників освітнього процесу. Вони надають здобувачам освіти можливість взаємодіяти з різними людьми, розуміти та поважати їхні індивідуальність та потреби, що сприяє побудові позитивних взаємин та взаємодії. Участь у цікавих інклюзивних іграх стимулює учнів брати активну участь в освітньому процесі та підвищує їхню мотивацію до навчання.

Наведемо кілька прикладів таких інклюзивних ігор, які допомагають ефективній комунікації.

Імпровізація. Ця вправа підійде для дітей будь-якого віку. Вчитель вибирає тему, з якою діти знайомі або просто люблять, і просить їх спілкуватися на цю тему протягом 2 хвилин. Після цього варто ускладнити завдання: вибрати іншу тему і збільшити час спілкування до 3 хвилин.

Відгадування емоцій. Варто підібрати казку або історію з емоційним змістом, прочитати її дитині і дати запитання: «Чому головний герой розсердився?», «Що відчуває зараз цей персонаж? Чому?» Підвищення емоційного інтелекту навчить дитину зчитувати емоції інших людей і реагувати відповідно. Кращі співрозмовники - саме ті, які розуміють почуття інших.

Рольова гра. Можна скласти картки з різними видами діяльності. Картки можуть мати у своєму складі: гру з другом, де треба поділитися іграшкою; суперечка з другом; бути вчителем; бути наляканим чимось. Витягуючи картки, діти зображують те, що знаходиться на них. Це допоможе дітям навчитися дивитися на ситуацію з різних точок зору, а також розуміти інших людей.

Таким чином, інклюзивні ігри є важливим стимулом для покращення комунікації учасників освітнього процесу. Вони створюють сприятливе середовище для взаємодії та співпраці, сприяють розвитку комунікативних навичок та підвищенню загального рівня спілкування.

Література:

1. Тимошко Г. М. Гладуш В. А. Розвиток комунікативної компетентності педагогів в умовах інклюзивного освітнього середовища. Ніжин, 2023. 192 с.
2. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Інклюзивна освіта: від основ до практики : [монографія]. К. : ТОВ «АТОПОЛ», 2016. 152 с.

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

3. Стандарти громадсько-активної школи: соціальна інклюзія : навчально-методичний посібник / Найда Ю.М., Ткаченко Л.М. Під заг. ред. Даниленко Л.І. К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. 68 с.

УДК 366.636:316.614-053.5(043.2)

ДОБОШ О.М.,
канд.пед.наук, доц., доцент кафедри педагогіки
дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту,
Мукачівський державний університет
КОНИК Х.І.
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 012 Дошкільна освіта,
Мукачівський державний університет

ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА СОЦІАЛІЗАЦІЮ ДИТИНИ-ДОШКІЛЬНИКА

Реалії сьогодення засвідчують загальне зниження рівня читацької активності, пріоритет аудіо-та аудіовізуальних засобів отримання інформації.

В реаліях сьогодення вченими Л. Артемовою, І. Бех, А. Богуш, А. Капською, Л. Коваль, В. Кузь, О. Кононко, Р. Прімою, О. Савченко та ін. досліджуються проблеми оновлення змісту освіти, створення належних умов для формування особистості дитини дошкільного віку, її розвитку й виховання.

Особлива увага науковців і практиків прикута до процесу соціалізації дитини у контексті негативного впливу ЗМІ на дошкільників.

В. Абраменкова, Л. Масол довели, що сучасна дитина-дошкільник більшість часу перебуває під впливом ЗМІ, що неухильно позначається на її індивідуальному розвитку і соціальному становленні. Це надає підстави визнати ЗМІ потужним фактором соціалізації сучасних дітей дошкільного віку.

Визначення соціалізації як педагогічної проблеми передбачає розуміння того, що педагогіка як наука про педагогічні процеси, покликана з'ясувати структуру соціалізації, її взаємозв'язок з вихованням та розвитком особистості, шляхи, засоби, організаційні форми залучення вихованців у соціальні стосунки, педагогічні умови оптимізації пізнання дитиною соціальної дійсності та досягнення необхідного рівня соціальної компетентності [1, с. 42].

Визначальним фактором соціалізації дітей дошкільного віку є дитяче співтовариство, або співтовариство однолітків..

Сьогодні в систему виховних інститутів активно входить такий фактор, як засоби масової інформації.

Засоби масової інформації традиційно поділяють на пресу, радіо, телебачення, комп'ютер, інформаційно-комунікаційні технології, Інтернет, рекламу.

С. Семчук, аналізуючи результати досліджень зарубіжних учених наголошує, що дітей, які регулярно споживають продукцію засобів масової інформації, відрізняють такі їх характеристики: швидке та асоціативне мислення; поверхневність і стереотипність запитань та відповідей на запитання інших;

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>